

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. IX. 30.460/2008/5.szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Kussinszky Péter ügyvéd pártfogó ügyvéd által képviselt **felperesnek**, az dr. Ábrók László ügyvéd által képviselt **alperes** ellen vételár megfizetése és kártérítés iránt a Pest Megyei Bíróságnál 11.P.23.546/2006. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.518/2007/7. számú részítéletével bejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által 27. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán 2009. január 27-én tartott tárgyaláson meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.518/2007/7. számú részítéletét hatályában fenntartja.

Dr. Kussinszky Péter pártfogó ügyvéd munkadíját 6.000 (Hatezer) forintban állapítja meg és felhívja a Legfelsőbb Bíróság Költségvetési és Ellátási Főosztályát, hogy a 6.000 Ft munkadíjat dr. Kussinszky Péter pártfogó ügyvéd (1066 Budapest, Zichy J. u. 19.) részére utalja ki.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen a részítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes az 1998. november 16-án kötött és utoljára 2003. július 23-án módosított adásvételi szerződéssel megvásárolta az alperestől az alperesnek a B Ingatlanfejlesztési Szövetkezetben lévő 60.000 Ft névértékű üzletrészét. Az utolsó szerződés-módosítás szerint a felek a vételárat 136.190 Ft-ban állapították meg, amely összeget az alperes 2003. szeptember 17-én lett volna köteles megfizetni. Az alperes a lejáratkor a vételárat nem fizette meg, ezért a felperes

a keresetében 136.190 Ft vételár és ennek 2003. szeptember 17-étől járó kamatai, valamint a perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását arra hivatkozással kérte, hogy a tartozásából 2004. november 18-án a tőkekövetelést, 2005. február 1-jén pedig a kamatokat megfizette.

A felperes a szerződés teljesítését nem ismerte el, egyben kártérítés címén további 61,840.000 Ft és járulékai megfizetésére is kérte az alperest kötelezni. Előadta, hogy a postai csekken feladott összegeket átvette, a fizetés módja azonban eltért a korábbi gyakorlattól, ezért a postai úton feladott összeget a vételár teljesítéseként nem ismeri el, az összeg egyébként sem fedezi a költségeit és a késedelmi kamatot. A megérkezett összeget adománynak tekintette, - azt a 2005. február 22-én kelt leveléből kitűnően maga az alperes sem a szerződés teljesítésére szánta.

A kártérítési követelése az alperes szerződésszegésével, illetőleg szerződésen kívüli jogellenes magatartásával okozott kárnak, valamint a többi B károsult képviselőjével összefüggésben keletkező költségeinek, végül a nem vagyoni kárának a megtérítésére irányult.

Az első fokú bíróság a kártérítés megfizetése iránti kereset tárgyalását a jelen pertől elkülönítette, a vételár és a kamatai iránti kereset vonatkozásában 11.P.23.546/2006/9. sorszám alatt részítéletet hozott, amelyben kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 23.560 Ft-ot, ennek 2003. szeptember 17-étől járó kamatait, míg ezt meghaladóan a kerestet elutasította.

A Fővárosi Ítéltábla a mindkét peres fél fellebbezése folytán hozott 16.Gf.40.518/2007/7. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és az alperest terhelő marasztalás összegét 264 Ft-ra leszállította, mellőzte a 20.000 Ft kártérítés elszámolását, mert álláspontja szerint ennek az összegnek a sorsáról a kártérítés iránti kereset elbírálása során kell a bíróságnak rendelkeznie. A késedelmi kamat fizetés kezdő időpontját 2003. szeptember 18-ában állapította meg. Kötelezte a felperest az alperes javára 14.200 Ft perköltség megfizetésére.

Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által elbírált kereseti kérelem az 1998. november 16-án kötött és többször módosított szövetkezeti üzletrész-adásvételi szerződés teljesítésére, e szerződés alapján a 2003. szeptember 17-én esedékes 136.190 Ft vételár és járulékai megfizetésére irányult. A felperes a perben állította, hogy 7,500.000 Ft-ot helyezett el a B Szövetkezet irodájában, amely nem került visszafizetésre. Arra nézve azonban nem merült fel adat, hogy a perbehozott szerződésen kívül a felperesnek az alperessel más szerződéses kapcsolata lett volna.

Nem fogadta el az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, miszerint a felperes csak a 2005. február 22-én kelt alperesi levélből értesült a postai úton továbbított összeg rendeltetéséről. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az alperes által 2004. november 24-én postára adott összeg rendeltetése a felperes számára ismert volt, korábban vételár címén ugyanezt az összeget fizetési meghagyással érvényesítette és meg nem fizetése miatt felszámolási eljárást is kezdeményezett az alperes ellen, ezért az alperes késedelmi kamat fizetési kötelezettsége 2004. november 24-éig - a vételár postára adásának időpontjáig - terjedt. A késedelmi kamatfizetés kezdő időpontját pedig a Ptké.I. 4. §-ának (3) bekezdése alapján a lejáratot követő napban - 2003. szeptember 18-ában - határozta meg. Az alperes által fizetett 136.190 Ft-nak, majd később 17.731 Ft-nak a Ptk. 293. §-a szerinti elszámolásával a még fennmaradt tatózás összegét 264 Ft-ban és annak az ítéletben írt mértékű kamataiban határozta meg.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereste teljesítését; másodlagosan mindkét fokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

A felülvizsgálati kérelmében anyagi és eljárásjogi jogszabálysértésre egyaránt hivatkozott. Eljárásjogi jogszabálysértésként a Pp. 221. §-ában, valamint a 163. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat; anyagi jogi jogszabálysértésként a Ptk. 277., 290., 293., 318. és 339. §-aiban foglaltak megsértését jelölte meg.

Előadta, hogy tévedett mind az első, mind a másodfokú bíróság, amikor azt a jogi álláspontot foglalta el, miszerint az alperes a szerződést teljesítette. Állította, hogy az alperes részéről a szerződés teljesítésére nem került sor; továbbá a kártérítési jogszabályok téves alkalmazása vezetett a kereset elutasításához a kártérítés vonatkozásában.

A Pp. 221. §-ának (1) bekezdésében foglaltak megsértését abban jelölte meg, hogy a felperes által előadott és bizonyított tényeket a bíróságok iratellenesen és ellentmondásosan bírálták el, az alperes védekezését pedig megalapozatlanul és jórészt bizonyítatlanul fogadták el az ítélezés alapjául. A Pp. 163. §-ának (1) bekezdésében írtak megsértése kapcsán arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok nem derítették fel kellő alapossággal a jogvita elbírálása szempontjából jelentős tényeket, ezért mind az első, mind a másodfokú ítélet megalapozatlan.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felülvizsgálati kérelem szerint törvénysértő a másodfokú bíróságnak az a jogi álláspontja, amely szerint az alperes az adásvételi szerződésből eredő fizetési kötelezettségét 2004. november 24-én teljesítette és ezért az alperes kereset szerinti marasztalását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet nem találta alaposnak. A Legfelsőbb Bíróság csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül a másodfokú bíróság ítéletét. A másodfokú bíróság a tényállást megváltoztatva megállapította, hogy a peres felek között csak a perbeli adásvételi jogviszony, azaz az adásvétel ténye nyert bizonyítást. A másodfokú bíróság fenti ténymegállapítását a felülvizsgálati kérelem nem támadta. Tekintve, hogy a peres felek között csak egy jogviszony volt, a felperesnek nem volt arra jogi lehetősége, hogy a Ptk. 290. §-át alkalmazva az alperes teljesítését adományként, - tehát ajándék címén - számolja el. Az ajándékozás a Ptk. 579. §-ának (1) bekezdése értelmében kétoldalú jogügylet, ajándékozási szerződés alapján az egyik fél saját vagyona rovására a másiknak ingyenes vagyoni előny juttatására köteles. Olyan megállapodás azonban, amelyben az alperes ingyenes vagyoni előny juttatását vállalta volna a felperes részére a felek között nem jött létre. Közöttük bizonyítottan csak egy adásvételi szerződés keletkezett, a felperes ebből eredő követelést érvényesített az alperessel szemben. A Budaörsi Városi Bíróság előtt 136.190 Ft vételár és járulékai iránt 14.Pk.52.746/2004. sorszám alatt fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő, és az alperes ellen felszámolási eljárást is indított a fenti tartozás miatt, így a felperesnek az alperes közlése nélkül is fel kellett ismernie, hogy az általa követelt összeggel azonos összegű pénz átutalása a bírósági úton érvényesített követelés teljesítéseként történt.

Kétségtelen, hogy a felek a szerződésben a teljesítés helyét meghatározták. Ez azonban csupán azzal a jogkövetkezménnyel jár, hogy a kötelezett nem esik késedelembe, ha a jogosult a teljesítés helyén a követelt összeg átvétele céljából nem jelenik meg. A jogosultnak ez a magatartása a Ptk. 302. §-ának a/ pontjában szabályozott azzal az esettel azonos, amikor a jogosult a szerződésszerűen felajánlott teljesítést nem fogadja el. A perbeli esetben azonban a jogosult felperes a követelését bírói úton érvényesítette, ezért a késedelemben lévő alperes teljesítését akkor is köteles elfogadni, ha a teljesítésül szánt összeg a lakóhelyére érkezik.

A Ptk. 290. és 293. §-ából megállapíthatóan a törvény számolt azzal a lehetőséggel, hogy a kötelezett nem rendelkezik az általa végzett teljesítés mikénti elszámolásáról. Ez esetben - ha a jogosulttal szemben több tartozása áll fenn és teljesítése nem fedezi valamennyi tartozását, a kötelezett rendelkezésének hiányában arra a tartozásra kell elszámolni, amelyre a kötelezett feltehetően szánta. A (2) és (3) bekezdés arra az esetre tartalmaz rendelkezéseket, ha a kötelezett szándéka fel sem ismerhető. A Ptk. 293. §-a az elszámolás mikéntjéről arra az esetre tartalmaz rendelkezéseket, ha a kötelezett a főkövetelésen kívül kamattal és költségekkel is tartozik és a fizetett összeg nem elegendő az egész tartozás kiegyenlítésére. A fentiekből következően a kötelezetti rendelkezés hiánya nem ad a jogosultnak lehetőséget arra, hogy a fennálló és általa ismert tartozásra ne számolja el a teljesítést. Nincs akadálya annak, hogy a jogosult a teljesítést visszautasítsa, ez esetben azonban jogosulti késedelem áll elő, amelynek a Ptk. 303. §-ának (3) bekezdése szerint az a jogkövetkezménye, hogy a kötelezett egyidejű késedelmét kizárja, így a kötelezett késedelme nem áll be.

A teljesítés megtörténte szempontjából nem volt annak jogi jelentősége, hogy az alperes "jogfenntartó" nyilatkozatot tett, fenntartva a visszakövetelés jogát arra hivatkozva, hogy a felperes nem adta át részére az általa eladott üzletrészeket. Annak eldöntése, hogy az alperest a visszterhes szerződés alapján milyen igény illetheti meg nem a jelen per tárgya.

Az elsőfokú bíróság a kártérítés iránti kereset elbírálást a jelen pertől elkülönítette, ezért e perben alaptalanul hivatkozott a felperes arra, hogy a kártérítési keresete alapos ok nélkül elutasításra került.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla érdemben helyes 16.Gf.40.518/2007/7. számú részítéletét a Pp. 213. §-ának (2) bekezdése alapján hozott részítéletében a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

A felperes jogi képviseletét ellátó dr. Kussinszky Péter Pártfogó ügyvéd munkadíját a 7/2002.(III.30.) IM rendelet korábban hatályban volt, de a jelen perben még irányadó 1. §-a (1), (3) és (4) bekezdése, 5. §-a (1) bekezdésének b/ pontja és (2) bekezdése szerint az ÁFA-t is tartalmazó 6.000 Ft-ban állapította meg és a 7/2002.(III.30.) IM rendelet 5. §-ának (3) és (6) bekezdése alapján kereste meg a Legfelsőbb Bíróság Költségvetési és Ellátási Főosztályát a pártfogó ügyvéd munkadíjának kiutalása végett.

Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban perköltsége nem merült fel, ezért arról a Legfelsőbb Bíróságnak rendelkeznie nem kellett. A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 64. §-a alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2009. január 27.

**Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s.k. a tanács elnöke,
Gyöngyösiné Dr. Gyugyei Klára s.k. előadó bíró,
Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró**

A kiadmány hitelül:

*bíróági írnok
(PBné)*